

Oljuvinnumenning og Landsverkfrøð- ingsstovnurin

Oddagrein

I gjár varð skjótt av álvara settur á eitt nýtt kapítul í færoyiskari oljusøgu. Við undirskriftini til at fara undir aftur at bora í Lopra hava tey 18 oljufeløgini í veruleikanum lagt nakrar av teimum fyrstu og higartil mest týðandi lunnunum undir eini móguliga komandi færoyiskari oljuvinnu.

HELST er tað eisini eindæmi í oljusøgu, at so nógv oljufeløg ganga saman í einum projekti, har tey ikki frammanundan hava tryggjað sær rættindi til móguliga olju og gass í eini boring. Feløgini hava tó tryggjað sær rættin til allar upplýsingar um færoysku undirgrundina, sum fáast við hesi boring, og tað er sjálvandi av stórum týðningi fyri tey, tá avgerð skal takast um viðari kanningar.

INGIN ivi er um, at fyri Føroyar er hetta projektið av stórum týðningi, tí nú fáa vit stóran part av oljuvæðini at venda eyguni henda vegin. Í spenningsi verður bíðað eftir teimum fyrstu upplýsingunum frá Lopranboringini komandi summer, tá stóri borurin gevur seg teir 3500 metrarum niður gjøgnum tjúkku basaltfláirnar. Tað kann verða, at feløgini gerað vónsvikin, men av tí at hetta er fyrstu ferð, at tað vónandi verður borað niður gjøgnum basaltíð í færoysku undirgrundini, er stórum møguleiki fyri at fáa heilt nýggjar og feskir upplýsingar um móguleikarnar at finna olju og gass.

EIN spurningur, sum hevur tikið seg upp í kjalarværrinum á Lopransættlanini serliga, er, hvat færoyingar kunnu og megna og ikki minst sleppa at gera í uppbyggingini av eini komandi oljuvinnu. Verður tað sum í útbyggingini av flakavirkjunum, har vit ístaðin fyri at menna egnar royndir og ekspertisu lótu útiendsk feløg gera alt fyri okkum og harvið fara avstað við áððanum? Spurnartekin er sett við mannagongdina í hesum projektnum um: at vit hava verið ov skjóttir at lata fyrireiking o.a. til dansk feløg.

SPURNINGURIN vit seta er, hvørjar tankar og metingar okkara politikarar og annars tey fólk, sum eru sett at stíla fyri fyrireikingini av kanningum, löggávu, leiting o.l., hava gjørt sær um eina komandi færoyska luttøku í menningini av hesi vinnu. Vit siggja m.a. hvussu tað bæði í Danmark, Noregi og eisini í Bretlandi (BP var alment áður) hevur verið arbeitt miðvíst frá almennari síðu at medvirka til, at tað almenna t.v.s. landið, sum eigur rættin til oljuna og gassið, sjálvt hevur ein virkan leiklut í menningini.

VIT hava í Føroyum brúkt nógvar pengar til at byggja upp ein almennan stovn sum Landsverkfrøðingastovnin. Hesin stovnur, sum so avgjørt hevur rækt sína uppgávu til fulnar, er framvegis intaktur, hóast tað verður máað burtur av honum sohvært sum jättanir minka og infrastruktúrur verður útbygdur. Tað er ómetaliga spæll fyri ikki at siga ein vanlukka, um vit ikki royna at geva hesum stovni nýggjar uppgávur og avbjóðingar men heldur velja at byggja upp áðr og nýggjar almennar stovnar ella lata uppgávurnar fara av landinum. Her eiga vit jú nakað, sum nær sagt hevur eina "sál", ja sum í sær sjálvum við royndum og ekspertisu hevur ment ein innara infrastruktur, ið kann vera til ómetaligt gagn, tá vit skulu fara undir nýggjar uppgávur, ma. á oljuakunum. Vit vita tað ikki, men gita, at júst Landsverkfrøðingurin kann vera tað elementíð, sum skal tryggja færoyska luttøku í menning av eini komandi oljuvinnu.

VIT skulu ikki gera okkum klókar uppá fyrireikingina av Lopransverkætlanini, men tað skal vera okkara vón, at politikarar og tey, ið stíla fyri oljukanningum o.l. sum skjótast seta skjótt á ein dialog við eitt nú Landsverkfrøðingastovnin, nú hesin eigur og gøymir so nógvar royndir og ekspertisu, sum uttan iva lættliga kunnu kanaliserað yvir í tilrættaleggjng og menning av eini komandi oljuvinnu. Tað er bara spurningurin um vilja at siggja henda móguleika og tora at brúka hann. Vit vilja fegnir leggja pláss til henda dialog.

Sosialurin

Viðmerking

Bygdirnar verða avtoftaðar sum gongdin er nú!

Tey seinastu árin ella síðan »tey glaðu 80-árin« er farin fram ein útviklingur í Føroyum, sum – heldur hann fram – kemur at avtofta færoysku bygdirnar so við og við.

Øll árin síðan kríggið, og til fíggarliga skráðið kom, varð dentur lagdur á ein bygdamennandi politikk í Føroyum, tí okkara landspolitikkarar sóu, at Føroyar gjørdust minni, fátækari og eitt verri samfelag at liva í, skuldi Suðurstreym ella Miðstæðið hava alt virksemd, allar jättanir, og harvið allan samfelagsligan útvikling.

Men nú er vent í holuni. Flestu landspolitikarar okkara sýnast væl nøgdir við verandi útvikling, har Miðstæðið trívist og mennist, meðan bygdirnar vantrivast og avfólkast.

Leingi hevur umleið 1/3 av færoyingum búð í Suðurstreymi, meðan 2/3 hava búð uttan fyri høvuðsstæðið. Nú fer helst ein stór broyting fram, har Miðstæðið veksir í tølum og prosentum, meðan bygdirnar avfólkast í stórum.

Hetta verður til stóran skaða fyri Føroya land, tí neyvan kann Suðurstreym taka ímóti øllum, sum her vilja búgva, hóast hetta óki hevur allar fyrirmunir mótegis bygdunum. Urslitið er verður, at alt fleiri bygdafoðir nýðast at rýma av landinum.

Vit hava upplivað – og tað sær út til at halda fram – eina ætlaða miðsavnar: virksemd og makt í høvuðsstæðinum á nærum øllum okjum. Sjúkrahúsíkið, skúlaíkið, almannaíkið, peningastovnar, tryggingarnar, felagskommunulu stovnar, fiskiútdáðaríkið o.s.fr. Sumt av hesum kann helst ikki vera óðrvíst, men hesin miðvísti útviklingur – politikkur – ræðir nokk fleiri enn bert meg – í hvussu er

siggja vit fylgjarnar av hesum ávisi stæði í landinum, og tær ræða helst nóg, men eingin kann ella vil gera nakað við tað. Og tað verður verri.

Eitt tað grovasta dømi er tilvirking av innfluttum fiski í 1995. Á fíggarlógini vórðu jättaðar 18 mill. kr. í studningi, men nýttar vórðu bert 9 mill. kr. og allar til virking í Tórshavn. Meira kundi virkið í Tórshavn ikki virka fyri, tí stóð restin ónýtt og fór aftur í mammu sína. Bygdavirkin – bygdaíkið – sum rópa eftir arbeiði, skulu ikki fáa loyvi til at virka innfluttan fisk. Ein spyr so, hví tað – tí tað passar ikki ávisum havnamnum.

Og nú til seinast roynir man so at tryggja hesa stæðuna politiskt við at gera Føroyar til eitt valdæmi, so flestu landspolitikarar kunnu veljast í Suðurstreymi. Uppskotið er lagt fram av ávisum fólkalokstingmanni og lokalpolitikara í Tórshavn.

Útbyggingin av samferðslumóguleikumum var ikki bert ætlað til at flyta allar færoyingar til Havnar, men so sanniliga eisini at

flyta fólk og vørur hinvegin. Frá gomlum døgum hava bygdirnar liva av iørðini og fiskinum. Í Miðstæðinum tosa fólk nú hart og í fullum álvara um, at bygdirnar mugu finna upp á okkurt annað virksemd, enn fisk og tað, sum hartil hoyrir.

Men álvaratos, hvat skulu útróðarmenn og fiskimenn á Sandi ella í Skopun finna upp á at virka annað enn fisk? Og hví skal eingin fiskur koma upp á land í Sandoynni? Og skulu gamlar fiskivinnu- og reidara-bygdir sum Vágur ella Fuglafjørður nú ikki longur taka ímóti fiski?

Tað kann eingin meina í fullum álvara. Latíð bygdirnar hava fiskin og fiskivinnuna burturav. Tí Havnin hevur alt hitt. Skal finna upp á nýggjar vinnur – og alt gott um tað – so latíð havnamenn finna upp á okkurt, okkara bestu – og í hvussu so er dýrastu – heilar búgva jú har.

Tað er ikki rimiligt, at eitt alment felag við almennum peningi skal einsamalt via sín stjóra hava hond- og hálsrætt yvir øllum fiski, sum kemur upp á land í Føroyum, bæði frá færoyskum skipum og sokallaðum innfluttum fiski.

Og slettis ikki, tá politikkurin við Føroya Fiskavirking er sligin feil. So má hesin politikkur broytast.

Tað er skylda hjá okkara landspolitikkarum at bera so at, at tað eisini verður liviligt á bygdunum í Føroyum. Har býr enn í hvussu er meirilutun av færoyingum.

Birgir Mohr

Sindra upp-vaski-maskina

FØROYA MEST SELDA

Vaskar upp eftir 6-7 fólkum

Prísur...3.265,- Kontant...2.850,-

Vit hava uppvasimaskinur fyrri prisir frá..... 2.590,-

VIT ÚTVEGA TIGGING

ELDING

SMS • Tlf. 18662 - 18663

HYGG HER BROTFILSAR

frá BERT 215,-/m²

Fá meira at vita frá Heina, tlf. 18094, Kim, tlf. 10764

KAPPSØLAN V/F

Brunagata 15, 100 Tórshavn

TÓNLEIKUR frá

FRÆNDUR

Frændur II fløgan

- * Føroyar
- * Eros
- * Blóðini spretta
- * Nýggjur Vetur
- * Á, um vit...
- * Kendar gotur
- * Hvíta flykrur
- * Friðarsangur

CD **kr. 169,-**

H. C. W. TÓRGARÐ

BOX 117 - SVERRISGØTA 7 - FR-110 TÓRSHAVN

Tlf. +298 12043 - Fax 18943